

Asia: VN/10164/2019

Lausuntopyyntö vaativan sijaishuollon uudistamistyöryhmän ehdotuksesta hallituksen esitysluonnokseksi lastensuojelun vaativaa sijaishuoltoa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Esitetään lisättäväksi uusi 2 momentti pykälään 4 a § Lapsen oikeus tasapainoiseen kehitykseen ja hyvinvointiin. Selkiyttääkö ehdotus lapsen kasvatuksen, valvonnan ja huolenpidon sekä perusoikeuksiin kajoavien rajoitusten rajanvetoa? Jos ei, miten säännöstä tulisi muuttaa?

Kyllä selkiyttää.

2. Esitetään säädettäväksi lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden asiakasmitoitus 35 lasta/sosiaalityöntekijä (13 b §). Mitä vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?

Lapsiperheiden sosiaalipalvelujen ja lastensuojelun rajapintaa tulee selkiyttää. Tällä hetkellä asiakaspaine on erityisen suuri lapsiperheiden sosiaalipalveluissa. Sijoitettujen lasten sosiaalityölle ehdotettu muutos antaa mahdollisuuden keskittyä lastensuojelutyöhön. Lastensuojelun palvelu eriytyy erityiseksi palveluksi kun määrittely selkeytyy. Tunnistetaan rekrytointihaasteita.

3 a. Vastaavatko 15 §:n täsmennykset tätä tavoitetta?

Kyllä

3 b. Mitä käytännön vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?

Vahvistaa lapsen oikeutta päästä terveydenhuollon palveluun ja auttaa arvioimaan lapsen tilannetta laaja-alaisemmin niin että hänen tukensa ei jää pelkästään sijaishuollon varaan ja kaikki esim. tutkimus - ja terapiapalvelujen tarpeellisuus on arvioitu viivytyksettä.

4. Ehdotuksessa esitetään säädettävän lapsen sosiaalihuollon asian vireille tulosta voimassa olevan lastensuojeluasian vireille tulon sijaan. Tavoitteena on, että tämä vahvistaisi sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioinnin ensisijaisuutta. Onko ehdotettu sääntely tarkoituksenmukainen asetetun tavoitteen kannalta?

Kyllä pääosin

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 4

Selkeyttää lapsiperheiden sosiaalipalvelujen ja lastensuojelun eroa ja nähdään tarkoituksenmukaisena, mutta toisaalta tunnistetaan arvioinnin haastavuus ja nähdään tuovan porrasteisuutta palveluprosessiin.

5. Ehdotuksessa esitetään lastensuojelun asiakkuuden päättymisestä säätämistä. Mitä käytännön vaikutuksia tällä sääntelyllä olisi?

Ehdotus selkeyttää asiakkaalle palvelun päättymistä.

6 a. Arvioitteko ehdotetun säädöksen johtavan käytännössä avohuollon palvelujen kehittämiseen?

Ei pääosin

6 b. Miten arvioitte tämän tavoitteen toteutuvan ehdotetun säännöksen avulla?

Palvelu nähdään asiakaslähtöisenä, kun se voidaan viedä asiakkaan kotiin. Tunnistetaan, että tämän sisältöistä palvelua on jo tarjolla yksityisessä palvelutuotannossa.

7. Sijaishuoltopaikan valintaa koskevaa sääntelyä ehdotetaan täsmennettävän. Sijaishuoltopaikan valinnassa tulisi aina arvioida yksilöllisesti lapsen etu, lapsen tarpeita vastaava kuntoutuksellinen osaaminen ja lapsen varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja muun opetuksen sekä siihen tarvittavan tuen varmistaminen. Millaisia vaikutuksia näette ehdotetulla sääntelyllä olevan sijaishuoltopaikan valintaan ja sitä koskevaan päätöksentekoon? Onko pykälän sääntely asetettujen tavoitteiden näkökulmasta riittävä?

Nähdään riittävänä.

8. Lapsen sivistyksellisten oikeuksien toteutumisen tukemista ehdotetaan vahvistettavan erityisesti sijaishuollon aikana (49 a §, 50 §, 52 a §, 57 § ja 60 d §). Miten ehdotettu sääntely vastaa lapsen sijaishuollon aikaiseen tuen tarpeeseen perusopetuksen ja toisen asteen tutkinnon suorittamisessa?

Täsmentää nykyistä lainsäädäntöä.

9 a. Onko 49 a §:n sääntely vaativasta sijaishuollosta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

Kyllä pääosin

9 b. Mitä käytännön vaikutuksia ehdotuksella olisi?

Alueellisesti lisää julkisen toimijan ylläpitämiä vaativan sijaishuollon yksikköjä.

10. Selkeyttääkö ehdotettu muotoilu erityisen huolenpidon jakson hoidollista ja kuntouttavaa sisältöä?

Kyllä

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 10

Tunnistaa lapsilla olevia erilaisia erityisiä tarpeita ja ohjaa ammatillista täydennyskoulutusta ja nostaa erityistä osaamistasoa. Yksiköillä olisi mahdollisuus profiloitua nykyistä paremmin.

11 a. Vastaako ehdotettu muotoilu näihin tavoitteisiin?

Kyllä

11 b. Millaisia vaikutuksia erityisen huolenpidon jakson pidentämisellä olisi?

Nähdään saatavan vaikuttavuutta ja tarkempaa selkeyttä kulloiseenkin tilanteeseen, kun jakso on riittävän pitkä, joka mahdollistaa myös paremmin moniammatillisen työskentelyn.

12. Erityisen huolenpidon jakson päätöksenteko: Millaisia vaikutuksia olisi nykyisen päätöksentekorakenteen (30 + 60 vrk) muuttamisella siihen, että jatkossa yksi päätös mahdollistaisi enimmillään 90 vuorokauden erityisen huolenpidon jakson ja sen jälkeen tarvittaessa enimmillään toisen 90 vuorokauden jakson?

Sosiaalityöntekijä pääsee paremmin mukaan työskentelyyn lapsen ja yksikön kanssa, kun ei tarvitse valmistella mahdollista jatkopäätöstä.

13. Onko ehdotettu erityisen huolenpidon asumisyksiköiden henkilöstöresurssi (59 a §) riittävä?

Kyllä

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 13

On riittävä, mutta samassa yhteydessä olisi huomioitava myös laadulliset tekijät, osaaminen, ammatillinen työnjako jne.

14 a. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Kyllä

14 b. Mitä vaikutuksia sillä olisi?

Koska resurssi tulee kasvamaan merkittävästi, kustannukset on syytä kohdentua julkisille toimijoille. Alueelle tarvittaisiin erityisen huolenpidon järjestämiseen profiloituneita yksiköitä.

15. Miten 11 luvun säännökset rajoituksista toteuttavat sijaishuollossa olevien lasten perus- ja ihmisoikeuksia?

Täsmentää ja tarkentaa rajoitustoimenpiteiden tarkoitusta sijaishuollossa.

63 § Yhteydenpidon rajoittamista koskeva päätös

Selkiyttää ja konkretisoi ja päätösten perustelut lähtevät lapsen tilanteesta ja hoidolle ja kasvatukselle asetetuista tavoitteista yksilöllisesti.

65 § Aineiden ja esineiden haltuunotto

Täsmentää ja ajanmukaistaa.

66 § Henkilöntarkastus

On tarpeen lisätä lakiin henkilöntarkastuksessa käytettävät välineet.

68 § Kiinnipitäminen

Kiinnipitämisen määrittely tarkentuu.

69 § Liikkumisvapauden rajoittaminen

Tarpeellinen muutos mainitussa päihdehoidon ja -kuntoutuksen asiassa ja virkavastuun korostaminen.

69 a § Luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen

-

70 § Eristäminen

-

72 § Erityiset rajoitukset erityisen huolenpidon jakson aikana

-

17 a. Toteuttaako säännös tätä tavoitetta?

Kyllä

17 b. Millaisia vaikutuksia ehdotetulla 71 §:ssä säädetyillä erityisillä rajoituksilla näette olevan lapsen päihdehoidon ja -kuntoutuksen toteuttamiseen?

Nähdään tarkoituksenmukaisena vakavan päihdekierteen ja -ongelman hoitamisessa.

18. Miten 69 a §:ssä ehdotetut muutokset mahdollistavat luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttamisen?

-

19. Miten tehokkaasti ehdotettu 73 §:n mukainen säännös toteuttaa eristämisen täytäntöönpanon valvontaa?

Sosiaalityöntekijä saa reaaliaikaisen tiedon. Avi saa tiedon nykyistä nopeammin ja täten mahdollistaa paremman tilannekuvan saamisen asiassa.

20. Miten tehokkaasti ehdotettu 74 §:n säännös kirjaamisvelvoitteesta ja toimittaminen kuukausittain aluehallintovirastoon toteuttaa rajoitustoimenpiteiden valvontaa?

Tehostaa ja työllistää merkittävästi.

21. Ovatko ehdotetut jälkihuollon sisältöä koskevat täsmennykset riittäviä?

Kyllä

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 21

-

22. Ehdotetaan säädettäväksi uusi laki valtion lastensuojelulaitoksista ja täsmennettävän valtion lastensuojeluyksiköiden tehtäviä vaativan sijaishuollon ja perusopetuksen integroituna palveluna. Valtion lastensuojeluyksiköiden tehtävänä olisi vaativan sijaishuollon ja perusopetuksen integroidun palvelun, erityisen huolenpidon sekä lastensuojelun jälkihuollon järjestäminen. Vastaisiko ehdotetun lain 2 § vaativan sijaishuollon tarpeisiin?

Kyllä pääosin

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 22

Pykäläkirjauksessa terveydenhuollon osuutta voisi vahventaa kuten työryhmän esityksessä s. 142 mainitaan. Riittääkö pelkkä viittaus pykälään 49a§?

23 a. Pykälä x tai pykälät x-x §:t ovat hyvät ehdotetussa muodossa.

-

23 b. Muutosehdotus pykälään x:

-

23 c. Muutosehdotus pykälän x perusteluihin:

-

Saukko Päivi
Seinäjoen kaupunki - Sosiaali- ja terveyskeskus